

tinărului artist cu aspecte elevate și oarecum tainice ale repertoriului pianistic. În orice caz, este vorba, la Viniciu Moroianu, de o disponibilitate stilistică remarcabilă, de o privire spre profunzimile problematicei muzicale, care se dovedește rară și exemplară printre colegii săi de generație.

Multitudinea de aspecte, uneori complementare sau chiar opuse, ale manifestării acestui talent deosebit s-a vădit în esență din derularea recitalului la care ne-am oprit. Astfel, *Sonata op. 109, în mi major*, de Beethoven, cu toată direcționarea spre introspecție pe care o conține această genială pagină în esența ei intimă, ne-a apărut totuși ca „închisă în sine”. lirismul ei aparte nefiind comunicat cu suficientă claritate. Au existat „învălmășeli” în sonoritate și în conturarea limpede a formei, iar sunetul nu a purtat spre sală așa cum am fi dorit. Este adevărat că aspectul improvizatoric, de *impromptu* al tematicii, dorită în mod expres de Beethoven ca „nepătrată”, a fost pus în evidență, însă compensarea lui prin, totuși, anumite valori de echilibru, de cantabilitate, de evidențiere a articulațiilor nu s-a realizat în mod corespunzător de către interpret.

Imediat după aceea, însă, am asistat la un moment interpretativ remarcabil. Suita *In aer liber* de Béla Bartók a fost magistral redată, din toate punctele de vedere. Ritmica stringentă, acută, tipică paginilor marelui compozitor ungar, s-a aliat cu sugestivitatea imagistică tot atât de caracteristică. Un coleg (Dumitru Avakian) remarca, în deplină justete, că modul de a colora paginile de atmosferă ale suitei (*Muzica nopții de pildă*) nu a succombat tentațiilor debussiste, cu toate că unele similitudini ale textului cu genialul Preludiu *Des pas sur la neige* al lui „Claude de France” sînt frapante. Contrastele au fost mai degrabă în alb și negru decât în tehnicolor, misterul bartokian a fost menajat cu o grijă a amănuntului — pilduitoare, vibrația sunetului avea acel caracter mat și surd (la modul sublim) pe care-l așteptăm în asemenea pagină. Langoarea scriabiniană a *Preludiului în si minor* de Tudor Dumitrescu ne-a apărut pe deplin pusă în lumină de talmăcirea pianistului, pe care am înțeles-o ca încă un omagiu (Oh, cât de îndreptățit!) îndreptat către memoria aceluia prea tinăr muzician, bănuit pe drept cuvînt de geniu, care ne-a fost smuls dintre noi cu un dramatism pe care-l putem asemui numai soartei lui Nicolae Labiș.

În fine, *Studiile simfonice* op. 11 de Schumann, după un început ceva mai discutabil (tema a fost zumbă lipsită de simplitate) ne-au dăruit un moment de cea mai pură flăcără romantică. Cantabilitate majestuoasă, ritmică pilpitoare și sugestivă, construcție logică și paralel expresivă, simț al culminației efective în grandiosul final — toate au contribuit la restituirea autentică și plină de prospețime a unei covârșitoare capodopere.

Florin Ionescu-Galați

Mărturisesc că, în general, sînt reticent cînd este vorba de comentat recitalurile unor elevi de liceu: ei se află într-o perioadă de formare, din care se va desprinde apoi, abia în anii Conservatorului, imaginea viitorului artist. Excepțiile există totuși, dar ele trebuie cîntărite cu parcimonie și semnalate îndeosebi acele cazuri în care însemnele talentului sînt atât de indubitabile încît surprizele (nefavorabile) de mai tîrziu să fie în cît mai mare măsură excluse. În cazul lui Florin Ionescu-Galați, elev brașovean în clasa a X-a, avem de a face cu o înzestrare ieșită din comun, care care i-a permis, de pildă, să înfățișeze *Concertul în sol major* (nr. 3) de Mozart la o Gală a tinerilor concertiști cu o înțelegere și un simț al stilului, care, chiar dacă vorbeau despre îndrumarea de mare calitate primită din partea tatălui său,

dirijorul Ilarion Ionescu-Galați, atestau posibilitatea tinărului violonist de a înfrunta sarcini artistice din cele mai dificile. Impresia ne-a fost întărită în bună măsură de recitalul dat la începutul stagiunii 1986—87 (13 septembrie) în sala Studio a Ateneului.

Programul a început cu *Sonata în re major* de Leclair; aici am fost impresionați din capul locului de o sonoritate violonistică bogată, vibrantă, care este unul din atu-urile principale ale lui Florin Ionescu-Galați: trăsătura de arcus este fermă, viguroasă, există în personalitatea în închegare a violonistului un anume reconfortant „spirit de decizie”, un soi de asumare a propriei responsabilități care înfruntă dificultățile piepșii și deschis. Fără îndoială că orice calitate își are și dublura ei, deschizînd apetitul exigențelor cît mai diferențiate. Uneori, ni se pare că sonoritatea este prea uniform plină, avem chiar senzația unei oarecari forțări și în orice caz, avînd în vedere că Leclair este muzică franceză, dorim și o deschidere mai limpede către orizontul frazelor subtile, mlădioase, rafinat colorate (bine înțelese în limitele stilului epocii respective) și o eleganță, un „chic” sporite în *Tambourin-ul* din final. Există însă un sens pedagogic nedesimulat în alegerea repertoriului — și lucrul este cît se poate de limpede în abordarea *Sonatei nr. 1 în sol minor* pentru violină solo de Johann Sebastian Bach. Simpla ei parcurgere, efortul de memorizare și concentrarea interioară necesară susținerii unei asemenea capodopere reprezintă pentru un discipol timpuriu al arcusului o încordare supremă, de natură să-l „călească” în focul luptei, am spune. Florin Ionescu-Galați a trecut asemenea probă supremă în genere cu succes, supunîndu-și temperamentul unei discipline auto-impuse cu rigoare, luminînd țesătura polifonică cu o tendință spre echilibru și înțelepciune pe care o salutăm chiar dacă este în stare încă născîndă. Unele imperfecțiuni în redarea paginilor de maximă complexitate sînt, firește, de explicat și de natură să-i ofere junei violonist perspectiva tîrîmului de cucerit pe viitor.

Florin Ionescu-Galați a păruț a-și „scoate zăbala” pe parcursul a trei *Capricii* de Paganini, care l-au arătat ca pe un virtuoz de perspective pe acest tîrim „pur” al dezinvolturii tehnice și a atacat repertoriul de farmec și zîmbet al evocărilor vieneze (*Liebesfreud* de Kreisler) cu aplomb dar și cu dorința noastră de a-l vedea întrezărînd, dincolo de verva textului, ceva din nuanțele șagălnice, din umorul „dialectal” al unor asemenea faimoase și de efect „bis-uri” ale repertoriului cavalerilor arcusului. Tot așa, salutînd pe un autentic *pui de leu* al podiumului, capabil să descrie marele arc al încordării și descătușării ritmice din *Rondo capriccioso* de Saint-Saëns, nu putem să nu-i atragem atenția și spre eleganța specială a frazelor lungi din *Introducere* precum și spre multitudinea nuanțelor rafinat colorate pe care orice pagină de acest gen o presupune, pentru ca redarea ei să fie cu adevărat un act artistic. Sînt tot atîtea oferte de meditație pentru un autentic și plin de sevă talent ca acela al lui Florin Ionescu-Galați, care trebuie să-și onoreze harul printr-o muncă încordată și inteligentă.

Alfred HOFFMAN

Sorin Petrescu

La 30 septembrie, în Sala Mare a Ateneului, pianistul Sorin Petrescu a susținut un recital cu lucrări de referință din repertoriul pianistic: *Sonata în fa minor*, op. 5 de Brahms, *Stampe* de Debussy, *Alborada del Gracioso* de Ravel. Totodată, patru *File de Album* de Wagner, care par semnificative mai ales prin prisma ultimelor capodopere scenice ale autorului și a *lecției* lisztiene, evident ulterioară compunerii acestor piese (destul de anemice ca substanță muzi-

cală, oricum...). Se pare că această inițială sărăcie nu se putea transcende decât prin adopție de stil și multipolaritate sincretică, spre a împlini un destin creator de excepție...

Dar, despre Sorin Petrescu: este un artist format, cu o matură experiență de concert și incontestabile mijloace de evoluție. Recitalul, ca realizare pianistică, ne-a părut desăvârșit, ceea ce probează că tânărul pianist dispune de reale resurse de perfecționare și auto-perfecționare. În *Sonata* de Brahms a creat momente de rară concentrare muzicală în primele două părți, desfășurând totodată o pianistică amplă, masivă, densă pe întreg parcursul lucrării, o piatră de încercare pentru orice pianist. Muzica franceză a sunat în plenitudinea coloristicii și fineții absolut necesare unei interpretări de clasă. I-am dori tânărului muzician numai astfel de concerte, finisate până la ultimul gest și gândite până în cele mai mici amănunte (ceea ce nu întotdeauna s-a reliefat în evoluții anterioare). Scena obligă, iar astăzi actul interpretativ impune prezențe numai și numai impecabile pe podium: altfel la ce ar mai folosi — pentru progresul artei interpretative — întreaga industrie de disc, radio și televiziune?

Se pare că publicul nostru de concert încă se mai complace în dulcele fotoliu „mass media” și riscă prea puțin să vină în sălile de concert spre a auzi tineri soliști, tinere speranțe. Este oricum o mare eroare. Deoarece artiști ca Sorin Petrescu pot oricând oferi delicia unei interpretări pe viu, irepetabile și de aleasă ținută, care nu fac decât să confirme nivelul maxim atins astăzi de pianistica românească.

Nicolae BRÎNDUȘ

TESCANI

„Orfeul moldav” — ediția a VII-a

O manifestare artistică anuală nu este pur și simplu o dată fixă în calendar; mai timidă la început, ea evoluează treptat, cunoaște fluctuații de calitate (inerente) și treptat își cucerește (sau nu) profilul propriu, care o distinge între celelalte din aceeași familie. Dacă este îndrumată cu profesionalism și simț de răspundere, ajunge să constituie un reper atractiv pentru public, care o așteaptă, se interesează de ea cîteodată cu nerăbdare și manifestă curiozitate față de noutățile pe care fiecare ediție le anunță. Am citit cu regularitate cronici despre manifestarea „Orfeul moldav” de la Tescani, dar — deși drumurile m-au adus în vreo două rînduri pe meleagurile enesciene de aci — n-am putut-o cunoaște pînă acum mai în amănunțime. Primul lucru care m-a impresionat, de-a lungul celor trei seri (5—7 septembrie) ale ediției a VII-a, 1986, a fost tocmai faptul că, deși nu se ajunge la concerte prea ușor (cursele de autobuz zilnice cu Bacăul sînt suspendate, curtea interioară a corpului central al „Așezămîntului de cultură George Enescu” era plină de un public de mare calitate, silențios și concentrat, care venise aici cu oarecare osteneală și poate tocmai de aceea respecta locul, pe artiștii care se produceau, venera desigur în primul rînd pe Enescu însuși. Aș spune, de aceea, cu toate că ediția de anul acesta s-a dovedit în ansamblul ei o reușită, că punctul ei „forte” a fost în primul rînd publicul — și acesta este semnul hotărîtor al rostului unei asemenea manifestări.

De altfel, avînd acum prilejul să stau cîteva zile la Tescani, mi-am dat seama că locurile înseși au o magie a lor, care te cheamă, cu un magnet puternic

deși foarte greu de definit. Dacă îl iubești pe George Enescu, nu se poate să nu stabilești corespondențe întotdeauna între peisaj, foșnetul copacilor, întinderile vălurite (nu dramatic, ci apropiat, reconfortant), parfumul livezilor și — să spunem — acea unică „Pastorală” a maestrului român care este *Suita satească*. Orice literaturizare își are partea ei forțată, dar în cazul în speță climatul sufletesc de la Tescani nu se poate să nu te ajute la pătrunderea muzicii lui Enescu. Aș spune chiar că străinilor întîmpinînd cîteodată oarecari dificultăți a intra în universul maestrului muzicii românești — care se deosebește în tabloul general al componisticii veacului XX printr-o viziune proprie asupra contrastului, niciodată tăios, niciodată spectaculos ci întotdeauna de o înțelepciune care cuprinde de la început și rezolvarea situației conflictuale — ar trebui să li se proiecteze, înainte de trecerea probei sufletești mai deosebite ocazionate de prima audiere a unei lucrări de o problematică sufletească complexă, un film despre locurile, casele, oamenii, plantele de la Tescani.

Acestea sînt zise, pentru că alminteri o cronică se poate transforma pe nesimțite într-o carte, să ne oprim la elementele specifice ale actualei ediții a „Orfeului moldav”. Primul lucru este simpatia pe care ne-a stîrnit-o Orchestra de cameră „Tesca” dirijată de Ovidiu Bălan și alcătuită din membrii Orchestrei simfonice din Bacău. Ovidiu Bălan este un muzician inimos, destoinic și care nu se teme să se ia la trîntă cu dificultățile; de aceea, performanța înfățișării a două mișcări din *Octuorul op. 7* de George Enescu, formația folosită amplificînd aparatul instrumental prin dublaje care nu atentează la spiritalitatea genialei lucrări (de amplificare alminteri simfonică) ni s-a părut semnificativă pentru căitățile de inițiativă semnalate. Se pune doar problema finisării mai atente, pentru că partitura este de mare dificultate și amploarea ei temporală ridică cu atît mai multă exigență îngrijirea amănuntului revelator. Intonația, nuanțarea, calitatea sonoră sînt aici de primă însemnătate și ele vor trebui ameliorate, mai cu seamă că — nu ne îndoim — *Octuorul* va intra, în integralitatea lui (după cum prevedea Eugen Pricope în cuvîntul introductiv) în preocupările de viitor ale formației „Tesca”.

Dacă nu mă înșel, David Ohanesian nu apăruse pînă acum în concertele de la Tescani, iar Smaranda Oțeanu — care veghează, din partea Colegiului criticilor muzicali al A.T.M. la calitatea și orientarea programelor — a socotit că prezența sa aici este obligatorie: prin faptul că baritonul nostru este cel care a impus *Oedip* la noi și pe multe meridiane el se cuvenea să fie salutată de publicul „Orfeului moldav”. Așa am și înțeles contribuția artistului la concertul inaugural din care rămînem în primul rînd cu interpretarea „Monologului orbirii” din *opera vieții mele* cum denumea Enescu această creație fundamentală a teatrului muzical din veacul nostru și cum o denumește cu drept cuvînt și interpretul în volumul recent apărut. Adaptarea cîntului la sunetul și sensul textului s-a dovedit la fel de impresionantă ca întotdeauna și ne face odată mai mult să ne îngrijorăm în legătură cu soarta lui *Oedip* la acest amurg de carieră al lui Ohanesian. Cine va prelua ștafeta? Este o întrebare care trebuie să devină obsedantă pentru toți aceia care au căderea să răspundă la ea.

Marin Cazacu este deosebit de activ pe podiumul de concert — și nu numai la Filarmonica „George Enescu” — și probabil că frecvența aparițiilor sale solistice a fost de natură nu numai să-i îmbogățească experiența ci și să-i înlesnească atingerea corzilor sensibile ale auditoriului. Pentru că, dacă niciodată nu ne-am îndoit de seriozitatea și temeinicia violoncelistului, puterea sa expresivă putea fi pusă încercării în chestiune. Din fericire, felul cum a redat *Concertul în do major* de Haydn de astă dată, ne-a spulberat îndoielile. Nu numai că ținuta clasică a tălmăcirii era impecabilă, dar coeficientul de „grăire” al frazării s-a arătat în creștere hotărîtoare. De aceea, mișcarea lentă (fără ca cele vii să fie mai prejos) ni s-a părut